

Ομιλία Γεωργίου Μαυραγάνη, Δικηγόρου, Πρώην Υφυπουργού Οικονομικών,
Δικηγορικά Γραφεία Γ. Μαυραγάνη-Σ. Κουτνατζή, MK legal

3^η Διημερίδα Ένωσης Ελλήνων Νομικών, 16.12.2016

Η Φορολογική Πολιτική και η Οικονομική Πορεία της Χώρας για τα Επόμενα Χρόνια

Κυρίες και Κύριοι

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους οργανωτές της διημερίδας για την τιμή που μου έκαναν να με προσκαλέσουν να μοιραστώ μαζί σας τις απόψεις μου για τη φορολογική πολιτική και την οικονομική πορεία της Ελλάδας τα επόμενα χρόνια. Το πρόβλημα σήμερα το γνωρίζετε όσοι ασχολείσθε με τη φορολογία και το επιχειρείν. Είναι η υπερφορολόγηση, η επικράτηση ενός περιβάλλοντος που δεν ευνοεί την επιχειρηματικότητα καθώς και η απαισιοδοξία για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης με υψηλούς ρυθμούς.

Πριν όμως παρουσιάσω τις απόψεις μου θα ήθελα να υπενθυμίσω με συντομία τη φορολογική πολιτική που άσκησε η Κυβέρνηση στην οποία συμμετείχα και είχα την ευθύνη να προτείνω και να υλοποιήσω μια εκτεταμένη φορολογική μεταρρύθμιση.

Θα ήθελα να σημειώσω ότι ίσως κάποιες φορές το έργο δεν έτυχε της ανάλογης επικοινωνιακής προβολής γιατί τόσο εγώ όσο και οι συνεργάτες μου εργαζόμασταν σκληρά για να ανταποκριθούμε στις πολλαπλές λόγω ειδικών συνθηκών υποχρεώσεις των καθηκόντων μας. Είχαμε να αντιμετωπίσουμε τόσο τις αντιδράσεις όσων επιθυμούσαν τη διατήρηση του αναχρονιστικού φορολογικού συστήματος όσο και την υπονόμηση από τους αντιμεταρρυθμιστές και οπαδούς της συντήρησης του παρωχημένου και αποτυχημένου. Οι προτεραιότητές μας εστιάζονταν στην:

- Αλλαγή του συστήματος,
- Καλύτερη οργάνωση της φορολογικής διοίκησης,
- Σκληρή διαπραγμάτευση προς όφελος της πατρίδας αντικρούοντας τα επιχειρήματα των δανειστών σε θέματα αύξησης της φορολογίας.

Στα χρόνια που υπηρέτησα την πατρίδα από τη δημόσια θέση που μου εμπιστεύθηκαν έγιναν πολλά και βεβαίως έμεναν κι άλλα να γίνουν. Ξεχωρίζω από αυτά που έγιναν τα ακόλουθα:

1. Ψηφίσθηκε νέος Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος μετά από 60 χρόνια.
2. Υιοθετήθηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας.
3. Αναμορφώθηκε ύστερα από 30 χρόνια το λογιστικό δίκαιο με το Νόμο για τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα καταργώντας τυπολατρικές

υποχρεώσεις όπως η απόρριψη των βιβλίων, που κανένας δεν τολμούσε να κάνει, και εναρμονίζοντας το ελληνικό λογιστικό δίκαιο με τους διεθνείς και τους ενωσιακούς κανόνες.

4. Ενσωματώθηκαν στους Κώδικες οι πιο σύγχρονες διατάξεις για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής (π.χ. για εξωχώριες εταιρείες, για τεχνητές συναλλαγές, για ελεγχόμενες εταιρείες, κ.λπ.) και υλοποιήθηκαν εφαρμογές για την αποκάλυψη της φοροδιαφυγής (ελεγκτικές μέθοδοι, ηλεκτρονική επεξεργασία δεδομένων, έναρξη εγκατάστασης συστημάτων εισροών εκροών στην εμπορική αλυσίδα των καυσίμων, κ.λπ.)
5. Έγιναν παρεμβάσεις αφενός για να μην καταρρεύσει και αφετέρου για να εκσυγχρονισθεί η φορολογική διοίκηση όπως: α) η συγχώνευση των ΔΟΥ από 290 σε 120, β) η εγκατάσταση νέου λογισμικού του TAXIS 2, γ) η πιστοποίηση των ελεγκτών και προσλήψεις νέων, δ) η θεσμοθέτηση της ημιαυτόνομης Γενικής Γραμματείας Εσόδων και η μεταφορά αρμοδιοτήτων σε αυτή.
6. Πραγματοποιήθηκε η μετάβαση στην ψηφιακή εποχή με τις ηλεκτρονικές δηλώσεις, το ηλεκτρονικό παράβολο, τα ηλεκτρονικά τέλη κυκλοφορίας, τη μεταφορά των πληρωμών στις τράπεζες, τις ηλεκτρονικές διασταυρώσεις, το μητρώο λογαριασμών που επιτρέπει την άμεση απόκτηση πληροφοριών, τις σύγχρονες ελεγκτικές μεθόδους, με αποτέλεσμα να αναβαθμισθεί το επίπεδο της φορολογικής διοίκησης και να εξυπηρετείται καλύτερα και ταχύτερα ο φορολογούμενος.

Βεβαίως στο διάστημα των 2,5 ετών έγιναν και λάθη. Όμως πάντα προσπαθούσα να ακούω την κριτική και να διορθώνω γρήγορα τα λάθη -ή τουλάχιστον να δρομολογώ τη διόρθωσή τους- είτε δικά μου είτε πολλές φορές και άλλων. Και πάντα, λαμβάνοντας υπόψη μου αυτό που έχει πει ο Πλάτων, μιλούσα όταν είχα κάτι να πω και όχι γιατί κάτι έπρεπε να πω. Άλλωστε οφείλουν όσοι ασχολούνται με την πολιτική να πράττουν πολλά και να μιλούν λίγο. Χρειάζεται η πολιτική ζωή της χώρας σοβαρότητα, υπευθυνότητα, αποτελεσματικότητα.

Η δημοσιονομική πολιτική της Κυβέρνησης που συμμετείχα στηρίχθηκε κατ' αρχάς στην αλλαγή του μείγματος που βασίσθηκε κατά 1/3 σε αύξηση φόρων και 2/3 σε περικοπή δαπανών. Παράλληλα άρχισε η αποκλιμάκωση της φορολογικής επιβάρυνσης με τα ακόλουθα μέτρα:

- Μείωση επιβάρυνσης μισθωτών, συνταξιούχων μέχρι 22000 Ευρώ περίπου που είναι η συντριπτική πλειοψηφία, για παράδειγμα αντί 2 670 Ευρώ 2 520,
- Αύξηση αφορολόγητου από 5 000 Ευρώ σε 9 250
- Μείωση ανώτατου συντελεστή φορολογίας εισοδήματος μισθωτών από 45% στο 42%
- Μείωση του ΦΠΑ εστίασης από 23% στο 13%

- Μείωση του φόρου μερισμάτων από 25% στο 10%
- Μείωση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στο πετρέλαιο κίνησης στο χαμηλότερο επιτρεπτό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Θέσπιση επιδόματος θέρμανσης που κάλυπτε μεγάλο φάσμα πληθυσμού με γρήγορη καταβολή και από το 2014 και με προκαταβολή
- Μείωση ειδικού φόρου κατανάλωσης στο πετρέλαιο θέρμανσης κατά 30% την αύξηση του οποίου τη βρήκαμε ψηφισμένη και με υποχρέωση εφαρμογής της
- Μείωση εισφοράς αλληλεγγύης κατά 30%
- Αντικατάσταση του ΕΕΤΗΔΕ με το ΕΤΑΑ και μείωση της επιβάρυνσης κατά 15%
- Μείωση του Φόρου Μεταβίβασης Ακινήτων από 10% σε 3%
- Αναστολή για 2 έτη φόρου υπεραξίας ακινήτων
- Εφαρμογή για πρώτη φορά της φορολόγησης των αγροτών με βάση τα πραγματικά τους εισοδήματα αλλά με χαμηλό συντελεστή 13% για να ενισχυθεί ο πρωτογενής τομέας της οικονομίας.

Επίσης τον Αύγουστο του 2014 σε συνεργασία με το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους προετοίμασα τον κοστολογημένο Οδικό Χάρτη των φορολογικών ελαφρύνσεων 2015-2017 ο οποίος περιλάμβανε:

- Σταδιακή μείωση φόρου ΑΕ στο 20% από 26%
- Μείωση του ανώτατου συντελεστή 42% μισθωτών, συνταξιούχων στο 33%
- Σταδιακή κατάργηση του φόρου πολυτελούς διαβίωσης
- Σταδιακή κατάργηση της έκτακτης εισφοράς αλληλεγγύης
- Σταδιακή μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 30%
- Κατάργηση τεκμηρίων από το 2015

Δυστυχώς το 3ο Μνημόνιο έχει βασισθεί στην υπερφορολόγηση και αυτό είναι ολέθριο σφάλμα και εκείνων που το πρότειναν και εκείνων που το αποδέχθηκαν. Συγκεκριμένα από το 2015 έχουμε φορολογικές επιβαρύνσεις με μερικές από τις παρακάτω να εφαρμόζονται από 1.1.2017:

- Αύξηση συντελεστών Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων
- Αύξηση συντελεστών Φόρου Νομικών Προσώπων
- Αύξηση προκαταβολής φόρου εισοδήματος
- Αύξηση συντελεστών ΦΠΑ
- Κατάργηση ειδικού καθεστώτος ΦΠΑ νησιών
- Αύξηση συντελεστών έκτακτης εισφοράς αλληλεγγύης
- Μείωση αφορολογήτου μισθωτών και συνταξιούχων
- Αμφισβήτηση ειδικού καθεστώτος ναυτιλίας
- Αύξηση φορολογίας αγροτών
- Αύξηση φόρου μερισμάτων στο 15%
- Αύξηση ειδικού φόρου κατανάλωσης στα καύσιμα

- Μείωση ποσών για επίδομα θέρμανσης και καθυστερήσεις στην καταβολή του
- Επιβολή φόρου στον καφέ
- Επιβολή φόρου στη σταθερή τηλεφωνία
- Επιβολή φόρου στη συνδρομητική τηλεόραση

Με όλα αυτά η Ελλάδα έχει απομακρυνθεί σημαντικά από τους μέσους όρους των συντελεστών φορολογίας εισοδήματος. Για παράδειγμα ο μέσος όρος συντελεστή φορολογίας εταιρειών στην ΕΕ είναι 22,09, στον ΟΟΣΑ 24,85 παγκοσμίως 23,63 και στην Ελλάδα ο συντελεστής είναι 29. Επίσης ο αντίστοιχος μέσος όρος ανώτατου συντελεστή φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων είναι 39,9 στην ΕΕ, 42,23 στον ΟΟΣΑ, 33,17 παγκοσμίως και στην Ελλάδα ο συντελεστής αυξήθηκε πάλι στο 45 % πλέον 7,5 ή 9 ή 10 που είναι ο συντελεστής έκτακτης εισφοράς αλληλεγγύης για τα εισοδήματα που εμπίπτουν στον ανώτατο συντελεστή.

Η υπερφορολόγηση που έχει εφαρμοσθεί:

- Αποτελεί αντικίνητρο για την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και την προσέλκυση επενδύσεων
- Μειώνει το διαθέσιμο εισόδημα και τη ζήτηση
- Αντλεί πολύτιμα κεφάλαια ιδιωτών που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για επενδύσεις ή στην κατανάλωση
- Ευνοεί το λαθρεμπόριο
- Ανατρέπει την ισορροπία μεταξύ άμεσων και έμμεσων φόρων υπέρ των δεύτερων εις βάρος των αδύναμων πολιτών. Το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής για τον Προϋπολογισμό 2017 καταλήγει σε αυτό το συμπέρασμα. Το 2010 η σχέση έμμεσων προς άμεσους φόρους ήταν 1,53 εμείς το κατεβάσαμε με σωστή φορολογική πολιτική στο 1,15 το 2014 το 2015 ανέβηκε στο 1,19, το 2016 στο 1,21 και το 2017 προβλέπεται στο 1,3.
- Δεν παρέχει το κατάλληλο οικονομικό περιβάλλον για βιώσιμη υψηλή ανάπτυξη

Η φορολογική πολιτική της επόμενης κυβέρνησης της ΝΔ στοχεύει σε ελαφρύνσεις με βάση έναν οδικό χάρτη με βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα και μέτρα που θα ενισχύουν την προσπάθεια για ανάπτυξη όπως τα ακόλουθα:

1. Μείωση της φορολόγησης της ακίνητης περιουσίας κατά 30% έτσι ώστε να αποφέρει έσοδα κάτω από το 1% του ΑΕΠ από το 1,43% σήμερα και μεταβίβασή της στην τοπική αυτοδιοίκηση με ανάλογη μείωση της επιχορήγησης.
2. Μείωση του συντελεστή φορολογίας επιχειρήσεων στο 20%
3. Μείωση του φόρου μερισμάτων και διανεμομένων κερδών στο 5%.

4. Εκτεταμένη εφαρμογή των ηλεκτρονικών πληρωμών.
5. Κατάργηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στο κρασί.
6. Μείωση του ΦΠΑ στα αγροτικά εφόδια.
7. Μείωση της φορολογίας εισοδήματος μισθωτών και συνταξιούχων
8. Μείωση συντελεστών ΦΠΑ με στόχο τη διόρθωση του λάθους και εφαρμογή συστημάτων για την καταπολέμηση της απάτης στο ΦΠΑ.

Μαζί με τα παραπάνω μέτρα θα μπορούσαν να εξετασθούν και η:

9. Σταδιακή κατάργηση της έκτακτης εισφοράς.
10. Θέσπιση του συστήματος non domiciled κατοίκων με απαλλαγή των αλλοδαπών φυσικών προσώπων φορολογικών κατοίκων Ελλάδας από τη φορολόγηση των εισοδημάτων πηγής εξωτερικού (μέτρο που εφαρμόζουν χώρες όπως Βρετανία, Ελβετία, Κύπρος, Σιγκαπούρη με μηδαμινό κόστος και πολλαπλάσιο όφελος).
11. Κατάργηση των τεκμηρίων απόκτησης περιουσιακών στοιχείων και διαβίωσης.
12. Κατάργηση του φόρου πολυτελούς διαβίωσης.
13. Διεύρυνση της έννοιας της πρώτης κατοικίας στην Ελλάδα ώστε να αφορά Έλληνες και αλλοδαπούς που την αποκτούν και τη διατηρούν ως πρώτη στην Ελλάδα για 5 έτη ώστε να μην υπάρχει ΦΠΑ 24% στις νεόδμητες κατοικίες αλλά μόνο φόρος μεταβίβασης. Η πρόταση αυτή δεν έχει κόστος διότι σήμερα δεν υπάρχουν σοβαρά έσοδα ΦΠΑ αφού ούτε πωλούνται ούτε κατασκευάζονται νέες κατοικίες και δίνει ώθηση στην κτηματαγορά.

Όσον αφορά την οικονομική πορεία της χώρας δεν συμμερίζομαι την υπεραισιοδοξία Κυβέρνησης και ορισμένων τεχνοκρατών που έσπευσαν να πουν ότι μπαίνουμε σε εποχές μεγάλης ανάπτυξης. Σαν αρχική παρατήρηση θεωρώ ότι η επιστροφή της ελληνικής οικονομίας στην ύφεση το 2015 και 2016 οφείλεται αφενός στις παλινωδίες της οικονομικής πολιτικής του 2015 και στην επιβολή των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων και αφετέρου στην έλλειψη κλίματος επιχειρηματικής εμπιστοσύνης, την καθυστέρηση των μεταρρυθμίσεων αλλά και στην αύξηση της φορολογίας που επιβάλλει το 3ο Μνημόνιο.

Οι προβλέψεις της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ρυθμό ανάπτυξης το 2017 της τάξης του 2,7% θεωρώ ότι είναι υπεραισιόδοξες με βάση τους πρόδρομους δείκτες της οικονομίας αυτή τη στιγμή οι οποίοι δεν δείχνουν ανάπτυξη στην καλύτερη περίπτωση πάνω από 1,3-1,5% περίπου. Όλοι θέλουμε να ξαναγυρίσει η οικονομία σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης αλλά ρυθμοί κάτω του 4% δεν πρόκειται να αποκλιμακώσουν γρήγορα την ανεργία. Δεν μπορούμε να είμαστε ικανοποιημένοι με προβλέψεις ποσοστών ανεργίας 22,2% για το 2017 και 20,3% για το 2018 όπως αυτές περιέχονται στις φθινοπωρινές εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ελληνική

οικονομία. Όπως δεν μπορεί να είμαστε ικανοποιημένοι με προβλέψεις διεθνών οργανισμών για ανεργία στο 12% το 2040 και 6% το 2060! Η κανονικότητα δεν μπορεί να αργήσει τόσο για τη χώρα μας.

Η επανεκκίνηση της οικονομίας μας μπορεί να γίνει πράξη εφόσον:

1. Οι τράπεζες τακτοποιήσουν το θέμα των κόκκινων δανείων και λάβουν αποφάσεις γρήγορα μακριά από εσωστρεφείς αναζητήσεις.
2. Εφαρμοσθούν ταχύτατα μεταρρυθμίσεις που εξαλείφουν γραφειοκρατικά εμπόδια στην ομαλή λειτουργία της αγοράς και των επενδύσεων.
3. Μειωθούν γρήγορα με προοπτική ολοκληρωτικής εξάλειψης στο 2017 οι ληξιπρόθεσμες οφειλές του Δημοσίου προς τον ιδιωτικό τομέα.
4. Εφαρμοσθεί με ταχύτατους ρυθμούς το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων.
5. Αποφευχθούν πτωχεύσεις μεγάλης κλίμακας.
6. Υλοποιηθεί εμπροσθοβαρές αναπτυξιακό πακέτο μέσω της γρήγορης και της κατά το δυνατόν μεγαλύτερης απορρόφησης κονδυλίων προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και της προσέλκυσης ιδιωτικών επενδύσεων σε στρατηγικούς τομείς της οικονομίας μας.
7. Επιβληθούν σε ευρεία έκταση οι ηλεκτρονικές συναλλαγές και πληρωμές.
8. Εξορθολογισθούν συγκεκριμένες δαπάνες του Δημοσίου.
9. Εφαρμοσθεί ο οδικός χάρτης για τη μείωση της φορολογίας και των υπέρογκων ασφαλιστικών εισφορών.

Πάνω απ' όλα για να επανεκκινήσουμε την οικονομία μας χρειάζεται να επικρατήσει στην κοινωνία μας η αξιοπιστία, η αλήθεια, η σοβαρότητα, η υπευθυνότητα, η νοοτροπία της μείζονος προσπάθειας και η κουλτούρα της επιχειρηματικότητας.

Σας ευχαριστώ πολύ.